

TÕESTATAGU VASTUPIDIST

Eeldus. Koolireformi raames kavandati meie koolisüsteemiks 4klassiline algkool + 5 klassi põhikooli + 3klassiline vanem aste. Eesti NSVs läbi viidava koolieksperimenti käigus tahetakse kehtestada koolisüsteem 5+5+2 klassi.

Väide. 4+5+3≠5+5+2

Tõestus. (Lisaks Paul Lehes-
tiku põhjendustele artiklis
«Kui ehk mõeldaks veel kor-
ra...?», 8. aug. «Nõukogude
Õpetajas».)

1. 5klassiline algkool tä-
hendaks pedagoogide kaadri
üsna olulist ümberpaigutamist.
Rea aastate jooksul tuleks
meil puudu algklassiõpetaja-
test, kuna nn. ühe aine spet-
sialiste ähvardaks koormuse
vähenedmine (senise 8 klassi
asemel jääks nende õpetada 7
klassi) või noobis töötä jäämi-
ne (kui osa 8klassilisi koole
algkoolideks muudetakse, na-
gu on hälli kostnud). Oma elu-
kohas, olmes ja koolis kinnis-
tunud ühe aine õpetajad on
sel juhul sunnitud leiba otsi-
ma madalamates astmetes ning
ilmutama üheo seniolematut
univertsuaalsust. Olen alati
imestanud neid uljaspäid, kes
igal ajal on «võimelised» asen-
dama mis tahes aine õpetajaid.
Mõistagi tehakse seda suure-
ma teenistuse pärast. Ja olude
sunnil on koolides lepitud, et
eesti filoloog asendab haiges-

tunud geograafiaõpetajat, ma-
temaatik kehakultuurilast,
kunstõpetaja ajaloolast jne.
Kahtlen kõvasti selliste asen-
dustundide kvaliteedis, sest ise
ei tihkaks küll peale oma eri-
ala ühegi teise aine tundi as-
tuda. Veel enam: kust võtaks
näiteks praegune 4.—11. klassi
emakeeleõpetaja isegi need me-
toodilised oskused, mis on va-
jalikud emakeele õpetamiseks
algkoolis? Ta pole üldjuhul ju
isegi selleks mingit etteval-
mistust saanud. Ja järsku ol-
gu valmis õpetama kõiki aineid
esimeses viies klassis!? Kui see
kujuneks veel suhteliselt eran-
diks, siis univertsuaalsus, mida
hakatakse nõudma algklassi-
õpetajalt märksa kõrgemal ta-
semel, on juba massinähtus,
millest enam mööda minna ei
saa.

2. Põhikool oma kümne õpi-
aastaga näib kujunevat kos-
tustasulikuks hariduseks. Kas
tõesti peab noor inimene, kel
pole võimeid või kes lihtsalt
ei taha õppida, raiskama üld-
ainetele niipalju aastaid, enne
kui teda kutset õppima lastak-
se? Teame ju ülihästi, et juba
praeguse 8klassilise kooli pro-
grammid käivad suurele osale
õpilastest üle jõu, et vastav
haridus saadakse patuga poo-
leks. Raske uskuda, et kooli-
eksperiment muudab õpilased
nii palju andekamateks ja
tõekamateks, programmid ning
õpikud nii palju õpilasesõbra-

likumateks, et 10 aasta järel
võib kõigile noortele hinna-
alanduseta ulatada põhikooli
lõputunnistuse.

3. Põhikool ja keskkool tä-
hendavad kaht erinevat hari-
dustaset. Järelikult peab
nende astmete vahel olema ka
määratav erinevus. Kaks lisa-
aastat on selleks vist liiga
lühike aeg, kujundamaks olu-
list kvalitatiivset erinevust
vastavate tasandite vahel.
Need kaks keskkooliaastat
oleksid pigem mingi põhikooli
täienduskursus kui uus kooli-
järg. Ja kui kunagi leitakse, et
meie keskkool tuleks siiski dif-
ferentseerida humanitaar-
reaal- ja looduskallakuga
kooliks ning tahetakse seda ka
ellu viia, selgub, et kahest
aastast on liiga vähe, andmaks
kasvõi klassikalist humani-
taarharidust, mis eeldab keelte
(sealhulgas ladina keele), Eesti
ajaloo, maailmakirjanduse jne.
süvaõpet. Usun, et kõige selle
tõdemine kunagi saabub. Aga
siis tuleks jälle hakata muut-
ma ka koolisüsteemi, kui
praegu tõesti jäädakse 5+5+2
klassi juurde.

Seega on mõjuvaid vastu-
argumente nii 5klassilisele
algkoolile, 10klassilisele põhi-
koolile kui ka 2klassilisele
keskkoolile. Seda aga oligi va-
ja tõestada.

TOOM ÕUNAPUU